

YÜKSEKÖĞRETİMDE STANDARDİZASYON VE AKREDİTASYON; ÇOK KÜLTÜRLÜ TOPLUMLU HOLLANDA ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL¹

Özet

Hollanda'da toplumun yaklaşık %15'i yabancı kökenlidir. Dört büyük şehirde ise bu oran % 70'lere ulaşmaktadır. Hollanda Parlamentosunun 1983 yılında kabul ettiği bir yasayla toplumun çok kültürlü olduğu kabul edilmiştir. Hollanda toplumunda yaşlı kesim büyük bir oran oluşturmaktadır. Paramedik eğitim tolumda sağlık sorunu olan "hasta" oranını azaltmak ve yaşlı kesimin yaşam kalitesini artırmak üzere "ilk yardım hattı" olarak görülmekte olup yararını kanıtlamıştır. İnsanlar kullandıkları sözcükler yani kodlamalar aracılığıyla anlaşabiliyorlarsa, üniversitelerdeki standardizasyon da kurumda yapılan bütün etkinliklerin tüm bireylerce aynı şekilde anlaşılmasını sağlayacak kodlamadır. Standardizasyon sayesinde bir ülkenin herhangi bir üniversitesinde verilen eğitimin kalitesinin diğer üniversitelerdeki ve diğer ülkelerdeki öğrenciler tarafından görülmesi ve o öğrencilere seçme olanağı sağlanır. Ayrıca uluslararası alandaki öğrenci hareketliliği dünyada karşılıklı anlayış ve empatinin ve böylece dünya barışının sağlanması için bir araç olarak görülmektedir. Avrupa Birliği (AB) ülkeleri aldıkları ortak kararla (Bologna Süreci), AB'deki üniversitelerin hepsinin standardizasyon için Bologna kriterlerine uyması gerektiğini kabul ederek yükseköğrenim gören AB vatandaşlarının hareketliliğini de teşvik etmektedirler. 1960'lerden beri verilen paramedik eğitim genel olarak yüksek lisans düzeyindedir. Paramedik hizmet veren uzmanlar bu hizmeti yaklaşık 30 ayrı alanda vermektedirler. Bu makale Hollanda'daki deneyimlerin Türkiye'deki çalışmalara ışık tutacağı amacını taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler; Kültürlerarası iletişim, Paramedik eğitim, Standardizasyon, Akreditasyon, Dünya bireyliği.

STANDARDİZATION AND ACCREDITATION IN HIGHER EDUCATION; THE EXAMPLE OF THE NETHERLANDS, A MULTICULTURAL SOCIETY

Abstract

Nearly 15% of the Dutch society is of foreign origin. This ratio reaches 70% in the four big cities. With a law passed in 1983, the Dutch government accepted that the society is multicultural. It is an old society where paramedic education is considered as "the first aid line" to increase the senior citizens' life quality and to decrease the rate of the "sick". Just as people can understand each other through words, or codes, standardization is the code that ensures that all activities in an institution can be understood in the same way by everyone. Thus, the quality of education in any university can be seen by students in other countries and they can have the opportunity to choose. Also, international student mobility is seen as a means to develop mutual understanding and empathy. EU countries have agreed that their universities have to comply with Bologna criteria and they also encourage the mobility of university students within the EU. Different cultures have their own paramedic experts. Paramedic education, which has been given since 1960's, is generally at post-graduate level in nearly 30 different branches. This article aims to help Dutch experiences shed light on the studies in Turkey.

Keywords; Intercultural communication, paramedical education, standardization, accreditation, global citizenship.

Giriş

Hollanda'nın nüfusu 17.2 milyon olarak biliniyor. Hollanda nüfusu yaşlı olan bir topluma sahiptir. Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) verilerine göre eğitim düzeyi oldukça yüksek ve yaklaşık olarak Hollandalıların üçte biri yükseköğrenim mezunudur. Hollanda'nın en

¹ Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Antalya, sozguzel@akdeniz.edu.tr

büyük dört ili olan Amsterdam, Rotterdam, Lahey ve Utrecht'te toplumun yarısından fazlası (yeni doğanların %65-70'i) yabancı kökenlidir.

Göçmen işçiler için yapılan yasal düzenlemeyle aile birleşimi 1971 yılından itibaren gerçekleşmeye başlamıştır. Hollanda nüfusunun içinde yaklaşık 2.2-2.5 milyon kadar yabancı kökenli Hollandalı bulunmaktadır. Hollanda Parlamentosu 1983 yılında yasada yaptığı düzenlemeyle toplumunun çok kültürlü olduğunu kabul edip eğitimin bu gerçekten hareket ederek organize edilmesi gerektiğini kararlaştırmıştır. Toplum yaklaşık olarak 150 farklı etnik-kültürel gruptan oluşmaktadır; Kökenden Hollandalı olmayan bireyler %15'e yakındır. Hollanda'da kültürlerarası iletişimin kalitesi büyük önem taşımaktadır. Hatta iletişimin kalitesinin vatandaşlar için en önemli sermaye olarak görüldüğü algısı söz konusudur. Hollanda'nın kamu yönetiminde yabancı kökenli Hollandalıları hemen her kademedeki görmek mümkündür. Yabancı kökenli Parlamenterlerin yanında belediye başkanları da yabancı kökenli olabilmektedir. Hollanda'nın milli politikasında insan kaynağına yatırım çok önemlidir. Asırlar boyunca da bu misyon korunmuştur. Nitekim Hollanda şu anda inovasyonda dünyada ilk üç içinde olup, dünyanın en başarılı 100 üniversitesinde de 6 üniversitesi yer almaktadır. Hollanda toplumu yaşlanmakta olan bir toplumdur, bu yüzden de paramedik eğitime çok önem verilmektedir. Paramedik eğitim ve bu alanda verilen hizmet konusunda Hollanda ile Belçika'nın (Hollandaca konuşan Flaman (Vlaanderen) bölgesiyle) işbirliğinden dolayı makalede Belçika'dan da söz edilecektir (CBS, Bevolkingspiramide, 2014).

Bu makalede Hollanda'da paramedik eğitime verilen önem ortaya konulmaktadır. Hollanda'da paramedik eğitim alanındaki çalışmalar yarım asırdan daha fazla süre boyunca başarıyla uygulanmakta olup toplumsal yararları da kanıtlanmıştır. Ayrıca paramedik eğitim Türkiye'dekinden çok daha geniş bir çalışma alanını kapsamaktadır. Bu yüzden Hollanda'daki deneyimlerin Türkiye'deki çalışmalara ışık tutacağı amacını taşımaktadır. Hollanda'da "paramedik eğitimi" anlamı Türkiye'dekinden farklı olarak, hekim dışı tüm sağlık personelinin eğitimini kapsamaktadır. Bu makalede paramedik eğitimi, Hollanda'daki geniş anlamı ile kullanılmıştır.

1. Standardizasyon

Hemen her alanda görülen standartlaşma çalışmaları üretkenliği, sinerjiyi, kaliteyi, hedefe varmayı sağlamak için asırlardır verilen bir mücadeledir. McLuhan tarafından Global Village "Global Köy" olarak adlandırılan dünyada öğrencilerin ve profesyonellerin hareketliliğini başarılı bir şekilde sağlamak için "aynı dili" konuşmak veya aynı dilde iletişim sağlamak gerekir. Bir ülkede Standardizasyona gidilmesiyle bir ülkenin sahip olduğu bütün kurumların kendi aralarında karşılaştırmasının yapılabileceği gibi farklı ülkelerdeki aynı kategori içine giren kurumlarla da karşılaştırmasının yapılabilmesi olanaklı olmaktadır. Üniversitelerin Standardizasyonunun sağlanmasıyla uluslararası öğrenci hareketliliği de kolaylaşmaktadır.

Bununla bir yandan kurumların kendi hedeflerine erişebilmeleri için eksiklerini görebilmeleri sağlanmış olur, aynı zamanda da örneğin Erasmus programında hedeflendiği üzere farklı ülkelerden insanların birbirlerinin kültürlerini tanımaları sağlanmakta ve başka kültürlerde çalışmayı olanaklı kılmak da kolaylaşmaktadır. Aslında hareketlilik (mobility) AB’de sosyal kültürel kaynaşma ve bunun kalıcılığı için bir güvence olarak da görülmektedir. Çünkü diğer kültürleri tanıyan bir insanın farklı kültürü taşıyan insanlara karşı empati yapma kapasitesi daha fazla olabilmektedir (Olsen, 2007). Diğer bir deyişle, bir öğrenci standardizasyon sayesinde herhangi bir üniversiteyi başka bir ülkenin herhangi bir üniversitesiyle karşılaştırabilmeli ve kendine en uygun seçimi yapabilmelidir. Bunun için de kurumla ilgili bilgiler şeffaf olmalı ve doğruluğu da güvence altına alınmalıdır.

Hollanda’da Yüksek Öğretimde Standardizasyon

Avrupa Birliği üye ülkeleri 1999 Bologna beyannamesini (The Bologna Process) imzalayarak AB içindeki bütün üniversiteleri ve yüksekokulları AB halkının hizmetine açmak istemiştir. Bologna süreci ayrıca öğrencilerin uluslararası arenada daha fazla mobil olmalarını (yer değiştirmelerine olanak sağlamayı) hedeflemiştir. Hollanda ve Belçika Devletlerinin Planlama Teşkilatı (Nederlandse Algemene Rekenkamer en het Belgische Rekenhof)’nın 2008 yılında Yüksek Öğretim Kurumlarının kalitesi üzerine yaptırmış oldukları araştırma Hollanda’dan toplam 57, Belçika’dan ise 28yüksek öğretim kurumunu kapsamaktadır (Tweede Kamer, vergaderjaar, 2012-2013).

Hollanda ve Belçika’nın Flaman (Vlaanderen) bölgesindeki söz konusu üniversiteler diğer ülkelerdeki gelişmeleri göz önünde bulundurarak verdikleri eğitimin, öğrencinin eğitim planı olarak nitelendirebileceğimiz beklentisini karşılayabilmesine çok önem vermişlerdir. Kurum içindeki akademisyenlerin öğrencilere en uygun bilgi ve rehberliği verebilmeleri için hangi kriterlere uymaları gerektiği; yasal çerçeve içinde eğitimin hareket (çıkış) noktası ve hedeflerinin ne olduğu eğitim kurumu tarafında açıkça belirtilmektedir. Yani üniversitelerin web sitesinde veya diğer bilgilendirme araçlarında personel profilinin yanında, vizyon ve misyon sorgulanabilecek şekilde ifade edilmiştir. Eğitim kurumları bunun yanında öğrencinin insan kaynağını en üst düzeye çıkarmak için öğrencinin hangi yöntemlerle desteklenebileceğini de iletişim alanlarında belirtmektedirler.

Standardizasyon için eğitim kurumunun vereceği eğitim, belirli bir felsefe-görüş-ontolojik açıdan bilimsel olarak inşa edilmiş katmanlardan oluşmalıdır. Bu eğitim paketi öğrencinin başlangıç seviyesi, mezuniyet seviyesi, akreditasyon, sınıflandırma ve sıralama için gereklidir (Onderwijsinspectie, 2009).

Kısacası: Kurumun yanıtlayacağı sorular arasında Öğrenci başlangıçta hangi seviyededir? Hedefi nedir? Eğitim paketini alınca hangi seviyeye gelecektir, becerileri (performansı) ne olacaktır? Öğrenci hedefine nasıl ulaşabilir? Kurumun öğrenciyi kabul etmesi için şartları nedir?

Çünkü bir eğitim kurumu, öğrencinin (genel olarak/yaşı gereği) sosyal ve duygusal yönden tek başına kendine en uygun olan bir eğitim planını ortaya koymasını beklememelidir. Örneğin öğrenciler kendilerine özgü eğitim planlarını yaparken farklı nedenlerden dolayı yanlış kararlar verebileceklerdir. Yapılan bir araştırmaya dayanarak öğrencilerin kararlarını etkileyen nedenleri sıralamak mümkündür: 1.Mantıksal, 2.Duygusal, 3.Ani refleks, 4.Erteleme, 5.Kendine özgü-farkındalık yaratma, 6.Grup dinamiğine takılma, 7.Sezgisel. Bu nedenlerden dolayı eğitim kurumu rehberlik vermek zorunda olduğunun bilincindedir (Onderwijsinspectie, 2009). Zaten standartlaşma alanındaki uluslar arası gelişmeler ile AB içindeki gelişmeler ışığında Hollanda devleti yüksek öğretim kurumlarında standardizasyonu şart koşturmaktadır. Örneğin Bologna sürecinin etkisiyle Bachelor ve Master eğitimi European Credit Transfer Systemine (ECTS) göre organize edilecek olup eğitimin kalitesi de yeni akreditasyonla güvence altına alınmaktadır. Bu bağlamda Hollanda'da bir çok üniversitenin major-minor(ana branş dalı-uzmanlık ve bunun yanında yan branşlar) şeklinde bir uygulamaya gitmekte olduğunu belirtmek gerekir.

Uluslararası standartlaşma için kurumların ortaya koydukları veriler aşağıdaki şekilde sıralanabilir: Akreditasyon hakkında bilgi, vizyon ve misyon, iletişim bilgileri, sınav seviyeleri, finansal bilgiler/okul parası, yabancılar için oturma izni almak için uyulması gereken şartlar ve bu konuda verilecek rehberlik, ülke hakkında bilgi, derslerin verildiği kampus/yerleşke hakkında bilgi, ders verme yöntemi, eğitim dalları/branşlar ve tali(yan) branş (ve işlenecek konular), eğitimi veren akademisyenler, planlama (kayıt zamanları ve ders saatleri, ders yükü (EC), dil, kayıt şartları, mezuniyet seviyesi (bachelor, master). AB'nin 29 üyesinin 2009 yılında imzaladıkları Bologna Süreci (The Bologna Process) ile öğrencilerin uluslararası arenada geniş ve kaliteli ve aynı zamanda da şeffaf olarak belirtilen eğitim olanaklarından seçim yapabilmelerini hedeflemektedir (European Commission, 2009). Bir öğrencinin eğitim görmekte olduğu üniversiteden başka bir ülkedeki üniversiteye sorunsuz geçiş yapabilmesi için de ECTS olarak adlandırılan ve öğrencinin hangi dersten kaç kredi aldığını gösteren detaylı belge Bologna Sürecinin bir sonucudur. Uluslararası alanda üniversiteler arasındaki bilgi akışını kolaylaştırmak için Common Cardridge adıyla sanal network oluşturulmuştur.

Diğer yandan üniversitelerin kendilerini tanıttıkları kataloglarını XCRI modeline göre hazırlayarak öğrencilerin rahat karşılaştırma yapmalarına olanak sağlanmış olmaktadır. Bu standartta aşağıdaki bilgilerin yer alması gerekmektedir: İletişim verileri, sınıflandırma, verilecek eğitimle varılacak seviye, finans ile ilgili sorular (öğrencinin her ders yılı için ödemesi gereken meblağ ve diğer masraflar), kayıt müracaatının nasıl yapılabileceği, derslerin hangi adreslerde verildiği, verilen eğitimin bölümleri ve branşları, öğretimin şekli (yarım gün veya tam gün, gündüz veya gece), kayıt zamanları ve süreci, ders programındaki (ders paketindeki) derslerin ne olduğu, ders yükü, eğitim/öğretim dili, kayıt şartları, sınavlar, ana branş ve ek branşlar (Major-minor), mezuniyet seviyesi (Bachelor/Master) (Boterenbrood, 2010).

2. Akreditasyon

Hollanda'da Türkiye'deki YÖK gibi bir kurum mevcut değildir. Yalnızca üniversitelerin kalite kontrolünü yapmak üzere Hollanda'da Yüksek Öğretim Müfettişliği adlı bir kurum mevcuttur. Teftiş Kurulu Hollanda'da Eğitim, Bilim ve Kültür Bakanlığı'na bağlıdır. Bu kurumdaki müfettişler akademisyen düzeyinde olan ve eğitimin farklı alanlarında deneyimleri bulunan uzmanlardan oluşur. Bakanlık tarafından açık ilanlarla müfettiş adayının sahip olması gereken profil belirlenir ve ilanlar verilir. Müracaatçılar arasından, bakanlık dışından kiralanan tarafsız insan kaynakları kurumlarının da katkısıyla birçok eleme aşamasından geçtikten sonra uygun aday seçilir ve atama yapılır. Yükseköğretim müfettişlerinin üniversitelerin personel atamasıyla hiçbir ilgisi yoktur.

Akreditasyonu daha önce yapılmış olan, yani yeni kurulmuş olmayan bir eğitim kurumun yeniden akreditasyonu için akademik ders yılının farklı dönemlerinde kuruma teftişe gidilir. Her bir üniversite için iletişim sağlayacağı bir Yüksek Öğrenim müfettişi vardır. Kurum ile ilgili müfettiş arasında sürekli iletişim vardır. Çünkü müfettiş denetmen olduğu gibi, yasalarla kurum arasında ayrıca bir danışman konumundadır. Üniversitenin yasal düzenlemelerden dolayı kaliteyle ilgili olarak karşılaştığı sorunların çözümü için rehberlik yapar, akreditasyonda sorun yaratabilecek durumlar hakkında gerekli uyarılarını yapar, üniversite tarafından yeni başlatılması planlanan bölümler hakkında yol gösterir, öğrencilerden gelen şikâyetleri de yöneticilerle paylaşır. Söz konusu müfettiş kurumla olan bu ilişkilerinin yanında önceden yapılmış olan bir plan çerçevesinde yükseköğretim kurumundan birkaç müfettişle birlikte heyet olarak üniversiteye yılda en az bir kere teftişe gelir. Ayrıca 5 yılda bir kez "Meta Evaluatie" olarak adlandırılan, üniversitenin farklı birimlerinde, geniş çaplı ve köklü bir inceleme, araştırma ve değerlendirme yapmak üzere büyük, farklı uzmanlık alanlarından oluşturulmuş olan büyük bir heyet (Visitatie Commissie) günlerce üniversitede araştırma ve görüşmeler yapar. Teftiş Kurulu bu görüşmelerin sağlıklı olarak yapılması için ihtiyaç duyulan bilim alanlarında uzman olan ve müfettiş olmayan bilimcilerin de söz konusu araştırma ve değerlendirme süresince teftiş heyetine katılmalarına onay verir. "Meta Evaluatie" yapılırken "Visitatie Commissie" olarak adlandırılan heyet tarafından yasaların emrettiği şekilde yerine getirildiği ve tanımlanmış olan eğitim seviyesinin üniversitenin bütün birimlerinde nasıl gerçekleştirildiği araştırılır. Bu çalışmalar yapılırken ilgili alanlarda yapılmış olan bilimsel araştırmalardan da yararlanır.

Araştırma alanına giren konular şu şekilde sıralanabilir: 1. Kurumun vizyonunun tanımı, 2. Hangi yöntemle vizyonunu gerçekleştireceği, 3. Hangi yöntemlerle ve kriterlerle ölçme ve değerlendirmenin yapıldığı, 4. Kalitede iyileştirmenin nasıl yapıldığı, 5. Sorumlulukların kimler tarafından taşındığı sorgulanır. Her bir birimin akreditasyonu için ise ayrıca, beklenen sonuçlar, hedeflenen sonuçlara nasıl varılacağı ve hedefe ulaşıp ulaşılmadığı sorgulanır (Onderwijsinspectie, 2009).

Kalite açısından sorunlu kurumlarla yeni açılan kurumlar için ise daha derin bir araştırma ve değerlendirme yapıldıktan sonra gerekiyorsa telafi süreci tanınarak iyileştirmeler beklenir. Bu süreçte beklenen seviyeye getirilemeyen bölümler yasal yolla kapatılır.

Akreditasyonu yapan komisyon, rektörlük, dekanlıklar, bölüm başkanları ve akademik personel ile bunun yanında öğrenci temsilcileri ve personel temsilcileriyle de görüşmeler yapar. Kısaca ifade edilecek olursa akreditasyon için eğitim veren kurumun hedefi, hangi programla, hangi personelle, hangi alt yapıyla, hangi güvencelerle eğitim verdiği (varsayımların bilimsel olarak ve mantığa dayalı olarak inandırıcılığı), kurumun kendi kalitesini nasıl sorguladığı, hedeflere ulaşma derecesi, maddi olanakların yeterliliği sorgulanır (NVAO,2014).

3. Çok Kültürlü Toplumlu Hollanda’da Paramedik Eğitim

Hollanda’da birçok üniversitede Paramedik Eğitim sunulmaktadır. Söz konusu eğitim 4 yıllık Bachelor veya dört yıllık eğitimin üzerine Master düzeyinde uzmanlık olarak verilmektedir. Paramedik eğitim veren üniversitelerin web sitelerine bakıldığında bu alandaki sağlık hizmeti hakkında aşağıdaki bilgiler karşımıza çıkmaktadır: Paramedik eğitim veren kişi / kurumların misyonu: sağlık hizmetini iyileştirmek ve kolaylaştırmak, hizmet alacak potansiyel vatandaşta sorunlar oluşmadan önce önlem almak, vatandaşın yaşam refahını yükseltmek üzere rehberlik etmektir. Bunun yanında bu hizmeti verenler kendilerini Paramedik hizmet verilecek vatandaşlar için ilk yardım hattı olarak görürler. Bu hizmeti veren uzmanın hizmet alan vatandaşın ikamet ettiği yere yakın olması, farklı alanlarda hizmet sunan sektörler arasında iletişim köprüsü kurabilmesiyle vatandaşın bürokrasi çarkında gereksiz zaman harcamasını da önler. Hizmet veren uzman, hizmet alan vatandaşa başka bir alanda verilecek hizmetin daha iyi olacağına inanıyorsa ilgili vatandaş gerekli olan disipline yönlendirir. Yani hizmet alan vatandaş ilgi odağıdır. Ayrıca hizmet talebe göre belirlenir.

Paramedik eğitim veren kurumlar toplumun günün koşullarına göre değişen ve geleceğe dönük ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak hizmetlerini sunarlar. Hizmet alan vatandaş farklı disiplinlerden hizmet almakta ise, ilgili bütün disiplinler hizmet alan vatandaşla ilgili olarak toplantı yapar ve birbirlerini raporlarla bilgilendirirler. Bu arada da ilgili vatandaşta süreçle ilgili olarak sorumluluk yüklenir: çünkü asıl amaç hizmet alan vatandaşın kendine olan güvenini kazanması ve kendi ayakları üzerinde durması, kendi olanaklarını/kapasitesini iyi kullanmasını öğrenmesidir. Bu yüzden de kendi gücünü keşfetmesine yardımcı olmak ve onu motive etmek, söz konusu uzman ve kurumların hedefine girmektedir. Paramedik eğitim veren kurumlar ayrıca Hollanda toplumunun yaşlanmakta olan bir toplum olduğunu göz önünde bulundurarak, yani yaşlı kuşağın sağlık açısından refahının yüksek tutulması hedefiyle de bu eğitimi vermektedirler (CBS, Bevolkingspiramide, 2014). Hatta kurumlar misyonlarını ifade ederken bu kuşağın sorunlarına çözüm getirmeyi bir görev olarak gördüklerini ve tıp bilimi ile yaşam pratiği arasında bir köprü kurmayı hedeflediklerini görmekteyiz.

Paramedik eğitimin yararlarına bakıldığında, bu alanda verilen hizmetin sağlık şikâyetlerini ve hastalıkların azalmasını bir çok alanda sağladığı görülmüştür. Örneğin Belçika'da yapılan bir araştırma diyabet olma riski olan (toplam nüfusun yaklaşık %7'si) vatandaşların terapiye tabi tutulmalarından sonra bu vatandaşların yarısından fazlasının (%55) diyabet olmaktan korunmuş olduğu kanıtlanmıştır.

KU Leuven ile Gent Üniversitesinin ortaklaşa yaptıkları ve son 12 yılı kapsayan bu araştırmalar Paramedik eğitimin topluma yararının, bu eğitim alanında yapılan masraftan birkaç kat daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. Bu yüzden de bu alanda çalışma yapan üniversitelerle Sosyal Refah Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı'nın çalışanları arasında önlem alınmak üzere koruyucu sağlık hizmeti işbirliğinin yapılmasının önemi üzerinde durulmuştur. Alınacak önlemler vatandaşın erken teşhisten sonra eğitilmesini sağlamalıdır (mloz.nodomain.eu,2015).

Hollanda'daki bütün eğitim kurumları yasanın emrettiği gibi, çok kültürlü toplum gerçeğinden hareket etmek zorundadır. Buna karşın bazı kültürlere tabi olan söz sahibi ilgililer kültürel farklılıkların Paramedik eğitimde daha belirgin olduğunu ve kültürel bariyerlerin bazı meslekler için sınırlama oluşturabileceğini ortaya koymuştur. Çünkü kültürün (bireylerarası) iletişime çok etkisi vardır. Bu durumda bazı kültürlere göre Paramedik hizmet veren bir erkeğin bir bayana hizmet vermesi veya vücudun belirli bölgelerine dokunması kabul edilmemektedir. Bunun yanında hizmet veren ile hizmeti alan arasında da sağlıklı bir iletişimin olması gerekmektedir. Bu da ancak karşılıklı güven duygusunun oluşmasıyla mümkündür. Buna benzer gerekçelerden dolayı ve ilgili etnik-kültürel grupları temsil eden sivil toplum kuruluşlarının (STK) desteğiyle farklı etnik-kültürel gruplara özgü Paramedik eğitim veren kurumlar oluşmuştur. Bazı kültürlerde yaşlılara çocukları tarafından (aile tarafından) bakım yapılması gibi örf ve adetlerin ayakta tutulamaması da çok kültürlü Paramedik eğitime yeni bir ivme kazandırmıştır.

Paramedik eğitim 4 yıllık Bachelor eğitiminden sonra genellikle uzmanlık eğitimi olarak verilir. Bu eğitim 1963 yılından bu yana verilmektedir. Başlangıçta özellikle Travma/ambulans'ın söz konusu olduğu alanlarda verilen paramedik eğitime, zamanla oluşan talep üzerine yapılan yasal düzenlemeyle yeni branşlar dâhil edilmiştir.

Paramedik eğitimini tamamlayan uzmanlar kendi adlarına akrediteli olarak işyerlerini kurabilmektedirler. Kısacası Paramedik eğitimini bitirmiş olanlar kendi alanlarında bağımsız meslek sahibidirler.

Paramedik eğitim kapsamında Kültürlerarası İletişim çok önemli bir yer tutmaktadır, çünkü her zaman aynı etnik-kültürel gruptan söz konusu grubun üyelerine hizmet verecek uzmanı bulmak olanak dışıdır. Söz konusu uzmanların yaşam boyu eğitim veya sürekli eğitim olarak adlandırılan (Permanent Education; PE) eğitim kapsamında ilgililerin kendilerini sürekli olarak yenilemeleri ve hizmet içi kurslarla PE puanlarını almaları zorunludur. PE puanlarını almak için Akrediteli kurumlar tarafından her yıl hizmet içi kursları verilmektedir.

Sağlık kurumları olan hastaneler, klinikler bu uzmanlardan hizmet satın alırlar. Her vatandaşın zorunlu olarak yaptırdığı sağlık sigortası kapsamında bireyin kişisel tercihiyle istediği Paramedik uzmandan hizmet alabilir. Bireyin ödemesi gereken parayı sağlık sigortasında belirtilen düzeyde devlet öder.

Hollanda’da 2014 yılı itibarıyla yaklaşık olarak 38.000 paramedik uzman görev yapmaktadır. Bu uzmanlar 30’a yakın branşta hizmet vermektedir. Aşağıda belirtilen branşlarda uzman olup bağımsız işyerini kurma yetkisine de sahip uzmanların büyük bir kısmı önce 4 yıllık bachelor eğitimi aldıktan sonra söz konusu Paramedik eğitim almış durumdadır. Bu branşlar 1.Ambulans/Travma paramedik hemşire (Ambulance verpleegkundige), 2. Anestezi elemanı (Anesthesiemedewerker), 3. Odiolojiteknisyeni(audiologist), 4. Doktor asistanı (Doktersassistente), 5. Diyetisyen (Diëtist), 6. Uygun çalışma ortamı uzmanı (Ergotherapeut), 7. İlaç kullanım rehberi (Farmakundige), 8. Fizyoterapistliği/Kinezyoterapistliği(Fysiotherapeut/Kinesitherapeut), 9. Deri terapistliği (Huidtherapeut), 10. Logopedist, 11. Laboratuvar nükleer elemanı (Medischnucleairwerker), 12. Tıbbi pedikür uzmanı (Medischepedicure), 13. Diş sağlığı uzmanı(Mondhygiënist), 14. Sezaryen Egzersiz tedavisi uzmanı (OefentherapieCesar), 15. Zayıflama terapistliği (Oefentherapie Mensendieck), 16. Farklı branşlarda/alanlarda ameliyat asistanı (Operatie Assistent, differentiatie Chirurgie), 17. Göz ölçme teknisyeni (Optometrist), 18. Ortopedi teknisyeni (Orthopedisch technicus), 19. Ortopedik teknoloji uzmanı (Orthopedischtechnoloog), 20. Şaşılık terapistliği (Orthoptist), 21. Paramedik veterinerlik (Paraveterinair), 22. Ayak hastalıkları terapistliği (Podotherapeut), 23. Radyoterapi uzmanı (Radiotherapeutisch laborant), 24. Radyodiagnostikteknisyen laborant, 25. Diş/damakprotez uzmanı (Tandprotheticus), 26. Tıbbi görüntüleme teknisyeni (Technoloog Medische Beeldvorming), 27. Hemşire (Verpleegkundige) olarak sıralanabilir (NPI, 2010).

Sonuç

Eğitim kurumlarının Standardizasyon zorunluluğu kurumların akreditasyon için eksiklerini görme ve telafi etme açısından oldukça yararlıdır. Hatta standardizasyon ile akreditasyon ulusal ve uluslar arası rekabeti ve işbirliğini teşvik etmekte veya zorunlu kılmaktadır.

Paramedik Eğitim Hollanda’da toplumunda benimsenmiş olup toplumun refahına katkı sağlayan bir unsur olarak görülmektedir. Bu yüzden ve toplumdan gelen talep üzerine zaman içinde çok farklı branşlarda bu eğitim verilmekte olup, Paramedik hizmet herkes tarafından benimsenmiştir. Paramedik eğitim veren kurumlar uluslararası düzeyde akredite edilmiş kurumlar olup kaliteli eleman yetiştirmeye özen göstermektedirler. Söz konusu eğitim kurumları sosyal, kültürel alanlardaki toplumsal hassasiyetleri göz önünde bulundurmaktadırlar.

Kaynakça

Boterenbrood, F. (2010), Standardisatie in hethogeronderwijs; ICT en Onderwijsinnovatie, Juni 2010, Windesheim, Hollanda.

CBS,Bevolkingspiramide. (2014).

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/bevolking/cijfers/extra/piramide-fx.htm> (erişim: 15.12.2015).

CBS, Onderwijs. (2015).

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/onderwijs/cijfers/kerncijfers/onderwijsdashboard.htm>, Den Haag, NL.(erişim: 10.12.2015)

European Commission (2009), European Association for Quality Assurance in Higher Education, Helsinki, Finland.

NVAO. (2014).Beoordelingska dersac creditatiestelselhogeronderwijs.

NPI. (2009). Kwartaaluitgavevanhet Nederlands Paramedisch Instituut; issue_4_2010.pd.

Onderwijsinspectie, Buitenlandse studenten in hethogeronderwijs, 2009, Den Haag, NL.

<http://www.onderwijsinspectie.nl/site/actuel>(erişim: 25.11.2015).

http://mloz.nodomain.eu/files/patinten-educatie_nl.pdf.(Erişim Tarihi: 3.12.2015)

Olsen, J. European Debates On The Knowledge Institution: The Modernisation Of The University At The European Level, 2007, Dordrecht, NL.

Tweede Kamer der Staten- Generaal, vergaderjaar 2012-2013, Kwaliteitsbewaking in hethogeronderwijs in Nederland en Vlaanderen: vervolgonderzoek, 31 554, nr.5, 2013; Den Haag, NL.